

Ljubljanski ZVON Leposloven in znanstven list.

Štev. 8.

V Ljubljani 1. velikega srpana 1890.

Leto X.

Firdûzi in derviš.

Romanca.

Čilim péster tkè Firdûzi,
Pesnik peržki v mestu Ghasni;
Ní prepróga, ki on tkè jo —
Pesem piše, epos krasen,
Slavni Šah-namé.

Broj pohaja ga prijatlov,
Znancev često, drúgov zvestih,
Drúgov zvestih in čestilcev;
A Firdûzi zbranim peva
Pesem Šah-namé.

Čita pesnik. Glej, in pólni
Kraljev starih vsa se izba,
Polbogov in bórcov bajnih . . .
Bòj se bije, kri se lije
Za slobodo, dom.

Glej . . . z resničo laž borí se,
Z dóbrim zlob se bije kléto,
Téma v hòj gre proti luči:
Z Ormuzdom hòj bije véčui
Demon Arimau.

Pred odprtim óknom čita
Góstom epos svoj Firdûzi;
Pešec mnog gre tankaj mimo,
Mnog postaja in posluša
Vérze z úlice.

Poslušalec najzvestejši
Med meščani lépe Ghasne —
Glej, stoji že spet pred óknom! —
To je stari derviš Mahmud,
Prérok daleč znan.

Vétric pred óknom se postavlja
Mahmud vsak dan sredi céste;
Iz očij mu sije blaznost,
A iz ust mu vró klevéte
Na Firdûzija.

Klevetaje, zabavlja
Pléše Mahmud in vrtí se,
Turban ziblje se na glavi,
A kaftán ko perutnica
V zraku mu víhrá.

In Firdûzi piše, čita.
Pa rekó mu góstje, znanci:
«Nič ne vidiš, nič ne slišiš,
Kak te psuje nórec tam-le?
Mirno to trpíš?

«Vérz za vérzom ti zavija,
Vse obrača ti naróbe,
Kar je belo, vidi črno,
Kjer je čistost, vidi pódlost . . .
Odgovóri mu!»

Nasmehljá se pesnik lahno,
 Bradlo črno si pogladi,
 Mirno ózre se po góstitih,
 Mirno reče jim in pravi:
 »Niste Perzi vi?

»Smili naj se vsak bolnik vam!«
 Ní učil tak Zarathustra?
 Derviš Mahmud mi se smili,
 Ker bolán je revež húlo —
 Um mu je bolán.

»Kóran zmešal mu je glavo.
 Drážiti ga greh bi bilo;
 Zbólel svetec bi še huje;
 Kdo vé, kaj se je zgodilo?
 Kriv pa bil bi jaz!

»Oh, spet vpije in besni tam!
 Vóde, vóde hláadne, bratje!
 Tù je vrè polu! . . . Poškropite
 Glávo vročo mu! Ostanek
 Piti dajte mu!«

A. Aškerc.

Nevihta.

Nebó je jasni svoj obraz
 Na gúbe tèmne potegnulo;
 Viharju daje zdaj ukaz,
 Da prost razvij mogočno krilo,

Povelje gromov zabučí,
 Pretrese zemlja se do jedra,
 Da zemlji, nebu meje ní,
 Vodé vlijó se kot iz vedra:

Goré, doli, poljé ravnín
 Objela je temota gróba;
 Prihaja méni na spomin
 Vesoljnega potopa dóba!

y.

Resnične sanje.

„Pozdrav izróči moj dekletu,«
 Prijateljju sem naročil . . .
 Komú še upal bi na svetu,
 Ko on takó nezvest je bil!?

Gorjúpa sanje so resnica,
 Razjéda prsi mi bolést:
 Deklè je srca polovica,
 Prijatelj je krvava pést! . . .

Prijatelj ti in dèkle moje,
 Odslòvni kaj pomenja list?!
 Prisège zabilo si svoje . . .
 Prijatelj ti, poznaš zavist? . . .

Ko v spanji pést krvava boče
 Srečá odvzèla zopet del,
 Naznanjal nove bo nezgode
 Iz krajev sanj preroški sel?! . . .

y.

i Slavoniji« na temelji praktičnega preiskavanja. Prijatelje narodne glasbe upozarjamo na »kratko uputo u tamburanje po kajdah«, katero je pisatelj *Milutin pl. Farkaš* popravljeno drugič dal na svitlo. Se bolj jim priporočamo *Kuhačev*o razpravo »Slavjanski i slavjanska glasba«, o kateri smo že govorili v XXII. pismu iz Zagreba. Prav pridno napreduje izdavanje Rambaudove »Povjesti Rusije«, katere je doslej 6 zvezkov prišlo na svitlo. Omeniti nam je, da je vseučilišna knjigarna prevod te knjige vzela samolastnemu prejšnemu prestavljalcu ter ga poverila g. prof. Adamiću, ki nič ne menja niti ne dopolnjuje francoskega izvirnika. Dobro došel nam bode vsem južnim Slovenom hrvaški prevod dr. Chiudine »Zgodovine Črne gore«, kajti to je doslej jedina knjiga, ki vestno in pravično poroča o tej zanimivi slovenski kneževini in zgodovini njeni. Knjigo je iz talijanskega preložil *Petar Šoljan* na Hvaru v Dalmaciji. Prirodoslovce zanimali bosta dve knjižici; jedno je prof. *Brusina* napisal »Motriocem ptičjega svijeta«, v kateri popisuje domače ptice ter uči, kako jih treba opazovati; v drugi nam zdaj že ranjki prof. *Šebišanović* pod naslovom »Ihtijološke refleksije« podaja nekoliko gradiva za riboznanstvo ter pouk, kako in kje da bi se imele ribe gojiti. Da je ob začetku novega šolskega leta prišlo na svitlo več novih šolskih knjig, ne trebamo posebej omenjati.

S.

O Voduškovu astronomični knjigi piše nemški znanstveni list »Gaea« pag. 640 (1890, X. Heft) tako: „Für diejenigen, welche mit den Grundlagen der Differential- und Integral-Rechnung vertraut sind, bietet das obige Werk eine sehr gründliche und lichtvolle Einleitung in das Studium der rechnenden Astronomie. Der Verfasser entwickelt zunächst die wichtigsten Sätze aus der Geometrie der Ebene und des Raumes, dann die Bewegungsgesetze der Himmelskörper, hierauf die Parallaxen-Rechnung, und gibt sehr ausführliche Darstellungen der Praecession und Nutation. Daran reiht sich ein Capitel über Zeitbestimmung und ein Abschnitt: Bestimmung der Erdbahn-Elemente. Eigenartig ist seine Darstellung des Störungsproblem. Die Ausstattung des Buches ist vortrefflich, besonders die zahlreichen Formeln sind durchweg in übersichtlichem Satze gegeben, was die Benutzung sehr erleichtert.“

»Firdûzi in derviš.« Pod tem naslovom smo priobčili v 8. številki Aškrčevo romanco, ki je zaradi svoje duhovite, pikre vsebine in očitne tendencije v vseh književnih krogih vzbudila toliko pozornosti, kakor že dolgo ne nobena v „Zvonu“ priobčena pesem. Toliko iskreneje obžalujemo, da se je v predzadnjo kitico vtepel tiskovni pogršek, ki paznega bralca neprijetno moti. Kitica:

„Kóran zmešal mu je glavo.
Drážiti ga greh bi bilo;
Zbólel svetec bi še huje:
Kdo vé, kaj se je zgodilo?
Kriv pa bil bi jaz!

mora se glasiti takó:

„Kóran zmešal mu je glavo.
Drážiti ga greh bi bilo;
Zbólel svetec bi še huje:
Kdo vé, kaj bi se zgodilo?
Kriv pa bil bi jaz!“

„Ljubljanski Zvon“

izhaja po 4 pole obsežen v veliki osmerki po jeden pot na mesec v zvezkih ter stoji vse leto 4 gld. 60 kr., pol leta 2 gld. 30., četrť leta 1 gld. 15 kr.

Za vse neavstrijske dežele po 5 gld. 60 kr. na leto.

Posamezni zvezki se dobivajo po 40 kr.

Lastniki in založniki: **Fr. Levec** i. dr. — Izdajatelj in odgovorni urednik: **Fr. Levec**.
Uredništvo in upravníštvo v *Ljubljani*, v Medijatovi hiši na Dunajski cesti, 15.

Tiska »Narodna tiskarna« v Ljubljani.